

tudi silčno kakor zadnja leta imel hude čase, ko so šle kmetije valed nizkih cen kmetijskih pridelkov na kant, so takratni lastniki graščine dokupili še več posestev tako, da marsikje, kjer so nekdanje bile lične kmetije, je sedaj gosp. Kmetijske družine so se sveda izselile. Pred kakimi 80 leti je bilo graščini dokupljeno še od Uliča v Rimskih toplicah celo severno pobočje Velikega kozja v občini Loka pri Zidanem mostu. Ta posest meri 1454 ha, večino gozda. Agrarne reforme pred leti se je graščak izognil s tem, ker ima v Jurkloštru tovarno pohlštva, a v Gračnici pa tovarno podpetnikov in parno žago. Izdelki iz tovarn so se prodajali deloma v tuzemstvu in v precejšnji množini v inozemstvu, predvsem v raznih angleških kolonijah. Ko je pred leti vsled pocenitve lesa in življenjskih potrebščin podjetnik znižal plače delavcem, je obenem objubil, da bo v primeru, da se cene lesu dvignejo, sam prostovoljno zvišal plače delavcem. Objubiti in objubo tudi izpolniti je za g. Falterja preveč. Delavci, ki imajo pri strojih nevarno delo, imajo moški na uro 2.50 din, a ženske 2 din. Delavstvo je organizirano v »Zvezi združenih delavcev ni v »Jugoslovanski strokovni zvezi«. Zahtevalo je zvišanje plač za 30 p na uro, kar gotovo ni preveč. Lastnik o tem ni hotel ničesar slišati, objubil je samo 10 parovička na uro. Delavstvo na sramotno povišanje plače ni pristalo in tako je 22. septembra začelo stavkati. Vsa poštena javnost je na strani upravičenih zahtev delavcev in želimo, da tudi dosežejo svoje skromne zahteve.

Iz Nemčije. Zahvaljujem se za točno pošiljanje prelepega tednika »Slov. gospodar«. Šele sedaj sem spoznal, kolike vrednosti je dober katoliški tisk posebno tukaj v tujini, kjer preti nevarnost, zlasti naši mladini, da utone v brezversko temo, katera pokriva velik del Nemčije. Tudi mene je usoda pognala, da sem moral zapustiti premilo slovensko zemljo. Skoraj v vsaki številki »Slov. gospodarja« čitam članke o JNS, ki očitno kaže, česa vsega je zmožna. Slovenska mladina, pazi, da ne nasedeš na limanice! Kakor kaže, so se JNSarji oprizeli vere, da bi se s njeno pomočjo rešili iz pogubonosnih valov. Dobro se poznamo! Vemo, da naj bi bil konkordat voda na njihov mlin, ki je že dolgo časa brez posla in zasluzka; toda tukaj ne bo nič za-

sluzka. Srčne pozdrave pošiljam slovenski mladini in čitateljem »Slov. gospodarja«!

Peter Rešetar rešetari.

Vsebina sporazuma. Srbi so predložili Hrvatom sporazum enakopravnosti: enkrat bodo Srbi zgoraj, drugič pa Hrvatje in Slovenci spodaj.

Živkovič v strahu. V Parizu so ugrabili bivšega ruskega generala Millerja in odpeljali neznan kam. Zdaj se Živkovič boji, da bi se tudi njemu kaj takega zgodilo. Jaz kot njegov prijatelj pa mu svetujem, da naj se nič ne boji. JNS generali niti oddaleč ne pomenijo toliko kot bivši ruski carski generali.

Sporazum je podpisan. Tako so na veliko in na široko pisali ves pretekli teden. In res je bil podpisan, toda samo od ene strani, druga stran pa se je premislila. Tak sporazum imam tudi jaz s samo JNS.

O JNS! Zadnji čas čitam, da je JNS dobila nov prirastek z označbo O JNS. Zakaj dajejo samo eno ničlo zraven, res ne vem. Bolje bi bilo dve ničli!

Silno so predrzni! V »Večerniku« čitam sledeče: Naj ne bo člana mariborske O JNS, ki se ne bi udeležil zborovanja. Pridite, domovina in mladi kralj nas kliče! — Ker vem dobro, da naš vladar in naš mladi kralj ne kliče na zborovanja O JNS, bi le rad vedel, koga imajo ti ljudje za svojega kralja.

Poglobljena Ljubljana. Po vsej Sloveniji visijo plakati, ki kažejo na stroto Ljubljano. Na verigi jel! Pravijo, da je ta veriga kriva, da se Ljubljana ne more razvijati. Rešitev je le v tem, da se vsa železnica poglobi pod Ljubljano. Meni se pa vsa stvar le malo čudna zd. Jaz bi le svetoval, da bi se malo počakalo. »Jutro« piše, da se Ljubljana pogreza v klerikalne vode. Počakajmo, da se v redu in dovolj globoko pogreze, potem bo itak šla železnica preko Ljubljane in ne bo več napoti razvoju. Tisti denar pa porabimo raje za zvezo s Štajersko po lepi beli cesti, pa se bo Ljubljana razvijala pod ali pa nad železnico!

Nespametni novinarji. Ko se je vrečal Mussolini iz Nemčije, so pisali novinarji, da je šel

domov praznih rok! Seveda je šel praznih rok, saj je imel celo vrsto takih s seboj, ki so mu kufre nesli!

Veliko ljudi. Göbbels, ki je v Nemčiji za velikega govornika, je dejal, da se je v Berlinu zbralo na štadijonu k političnemu zborovanju narodnih socialistov dva milijona ljudi, da jih je bilo še na ulicah tri milijone ljudi, da jih je poslušalo 150 milijonov ljudi. Ni pa poslušalo 1900 milijonov ljudi.

Paviljon Društva narodov se je podrli. Na pariški razstavi je vsakdo razstavil to, s čimer se je hotel pred vsem svetom postaviti. Mi smo recimo za Jugoslavijo razstavili eno bosansko kočico, da smo s tem pokazali visokost svoje kulture. Društvo narodov pa je razkazalo svoj posebni paviljon miru, ki naj kaže, kako solidno zida in dela ta draga svetovna organizacija. In sedaj se je ta paviljon zrušil. Društvo narodov je s tem nehote pokazalo resničen položaj svojega dela.

Na zvezdah prebivajo neznan narodi. Nov dokaz, da so na zvezdah ljudje, je doprinesla španska vojna. V Sredozemskem morju so namreč našli polno ladij, ki so nepoznane narodnosti, torej iz nobenih držav na tem svetu. Ker pa so tukaj, morajo biti od nekkih narodov in držav izven naše zemlje. Pa naj še kdo reče, da vojne niso koristne za napredek človeštva!

Po telefonu boš tudi lahko gledal! Dosedaj smo lahko samo govorili po telefonu. V Nemčiji pa so sedaj znašli aparate, da lahko istočasno tudi gledajo dotičnega, a komur na daljavo govoriš. Tistih aparatov, da bi človek točno videl položaj v Nemčiji, pa za enkrat niso dali v obrat.

Brezverci v ječi. V Rusiji je dal Stalin sedaj zapreti tudi celotni odbor brezverske organizacije. Stalin je videl, da ljudje, ki ne verujejo ne v Boga, tudi ne verujejo v vruga, pa se je hotel zavarovati pred njimi.

Sejmarji! Vzemite s seboj tudi Slomškove svetinje, ki jih ljudje tako želijo imeti! Lahko jih boste odprodali. Svetinje se dobijo v Cirilovi Maribor-Ptuj.

Več ko četrť ure je še ostala pri njem, nato pa je odhitela nazaj v Šmarje. Vso pot so ji vrele solze, in vendar ji je bila v srcu velika, tih radost.

*

Dva dni pozneje — bilo je prelepo jasno jutro — so grofovega jagra pokopali. Imel je tak pogreb, kakor ga v Šmarju še niso pomnili. Tudi iz Kaple je prišlo mnogo ljudi, nekateri iz radovednosti, drugi iz usmiljenja, drugi zopet, ker so nenavadnega, drznega moža spoštovali.

Tudi solz ni bilo malo. Najbolj se je jokal mojster Gašpar, ki je po pogrebu dejal, da še svoj živi dan ni okusil toliko deževne moče pa še brez strehe je bil.

Veronika, ki so jo ta dan prvič videli v črni obleki, je bila čisto zadaj med ženskami. Polno radovednih oči se je oziralo za njo, ali ne eden ni opazil solze na njenem licu. Tem bolj pa se je jokala potem v svoji kamrici, kjer je nihče ni videl.

Vse leto in vso jesen, dokler ni zapadel sneg, je bil jagrov grob poln cvetja. Na vigred je bil zopet dehteč šopek tam, ali ta je bil zadnji. Ovenel je in trava se je razkošatila in prerastla gomilo. Kajti Veronike ni bilo več. Šla je v Celovec in postala nuna.

Malo pozneje so postavili na grob skromen križ. Kupil ga je jagra za spomin mojster Gašpar, ki je po dolgih sodnijskih obravnavah dobil, kar je za

Cenco ostalo. Tudi napis na križu je sestavil mojster Gašpar:

Tukaj počiva
JANEZ KRESNIK
grofov jagar
† 1757

Strašen ga dež je
na poti življenja ujel;
zdaj ga sam Jezus
pod streho nebeško je vzel.

Krčmarjevo Špelo je sodišče obsodilo na smrt in tako je končala svoje življenje na morišču. Zadnji dan pred smrtjo se je še spravila z Bogom. Nekaj tednov nato je dobila šmarska cerkev zopet vse dragotine.

Za gamse v planini zdaj nihče ni skrbel. Nekaj jih je poginilo, drugi so se razbežali ali pa so jih postrelili divji lovci. Le kakih štirideset jih je še ostalo.

Ojstre pa strmi slej ko prej v jasne višave in več ko sto let je minulo, da mu je zopet stopila človeška noga na vrh. Kadar pa se podi okoli njegove glave vihar, se stisnejo pastirji in drvarji v svoje kočice. Tedaj se jim ob prasketajočem ognju vzbuja spomin na grofovega jagra; kajti kdor koli je kdaj čul zgodbo njegovega življenja, je zlepa pozabiti ne more.

K O N E C

Nekaj iz zgodovine kitajskega mesta Kalgan

V sedanji japonsko-kitajski vojni so se polastili Japonci mesta Kalgan na severnem Kitajskem. Kalgan je oddaljen 200 km od bivše kitajske prestolnice Peking in je glavno mesto pokrajine Čahar. Mesto, ki se imenuje v kitajščini Čangklakou, je nad tisoč let staro tržišče svetovne trgovine ter leži ob tako zvanih »cesti čaja«, po kateri prenašajo karavane tovore čaja iz Kitajske v Sibirijo. Od Kalgana drži avtomobilska pot skozi puščavo Gobi v rusko Kitajsko.

Citajte in širite
Slov. gospodarja!